

Ikast-Brande
Kommune

Procedure for budget 2026-2029

Indledning

Udgangspunktet for proceduren er den økonomiske politik og budget for 2025 som vedtaget af byrådet.

Proceduren omfatter

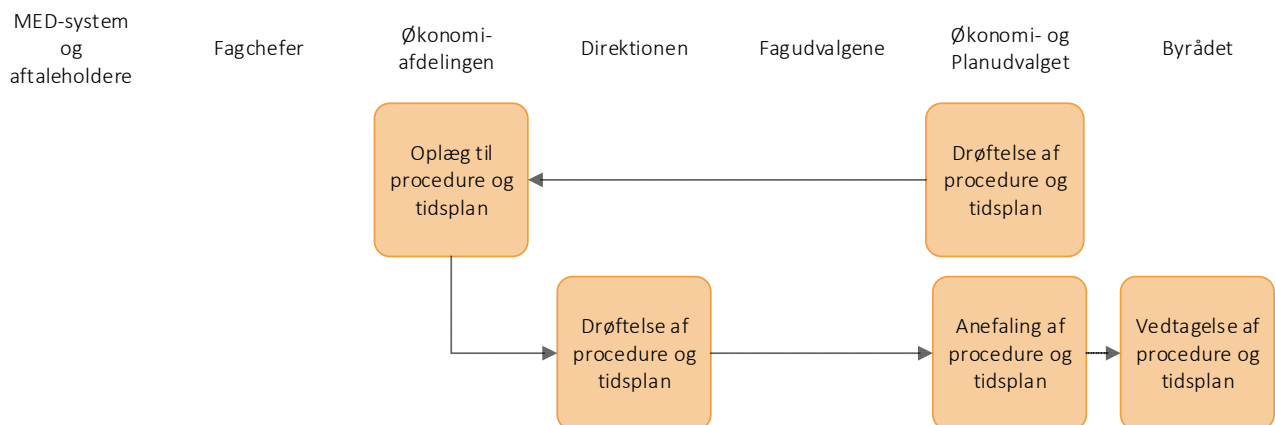
De væsentligste aktiviteter i forbindelse med budgetlægningen.

En præcisering af hvilke aktører/personer, der er involveret: byråd, økonomiudvalg, fagudvalg, direktion, afdelingschefer, aftaleholdere, brugerbestyrelser, MED-udvalg og råd.

Hvilke produkter der skal udarbejdes, hvad de skal indeholde, og hvem der skal modtage dem.

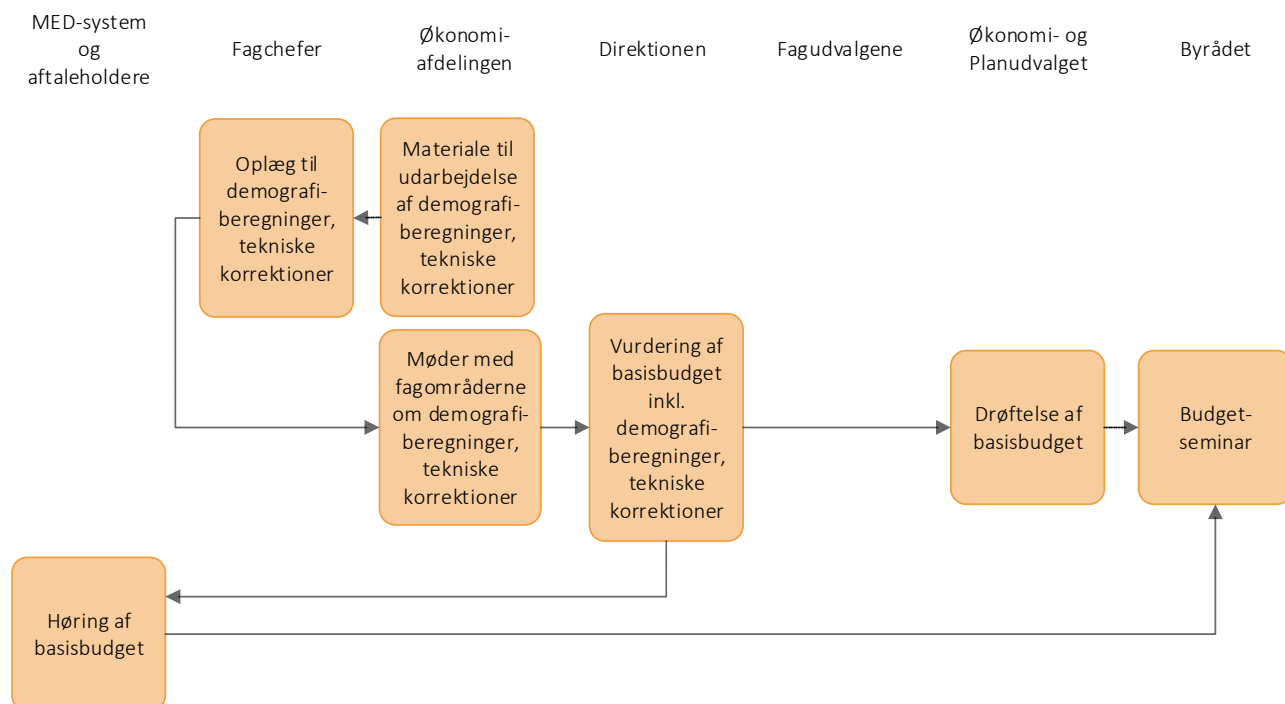
I det efterfølgende beskrives processen opdelt i 4 faser. Hver fase/aktivitet indledes med en oversigtsfigur, som overordnet illustrerer, hvordan processen er tilrettelagt.

1. Opstartsfasen

Byrådet behandler procedure og tidsplan på byrådsmødet den 16. december 2024.

2. Fase 2 - Basisbudgettet

Basisbudget 2026-29

Basisbudgettet for 2026-29 er for driftsbudgettet en videreførelse af budgettet i det vedtagne budget for 2025 tillagt tekniske korrektioner, og udarbejdes i 2026 p/l niveau. Indtægter fra skatter og tilskud beregnes ved statsgaranti.

Tekniske korrektioner omfatter ændringer, som sikrer at serviceniveau kan fastholdes som i budget 2025.

Ved tekniske korrektioner forstås følgende ændringer:

- konsekvenserne af den forventede demografiske udvikling med udgangspunkt i de af byrådet vedtagne budgettildelingsmodeller,
- nye byrådsbeslutninger efter budgetvedtagelsen, der har virkning i overslagsår
- ny lovgivning, hvor ændringen overstiger 25.000 kr. (DUT midler) – mindre ændringer indarbejdes ikke,
- budgetrettelser/øvrige ændringer til forudsætninger for budgettet, herunder indkøbsbesparelser og kontraktændringer,
- forventede mængde- og prisændringer på arbejdsmarkedsområdets forsørgelsesudgifter, hvor kommunens udgifter er vanskeligt styrbare og er forpligtet til et udefra givet ydelsesniveau, og
- ændringer i renter og afdrag.

DUT midler afsættes som betingede bevillinger i basisbudgettet med kommunens forholdsmæssige andel af compensationen. For at få DUT midlerne frigivet i budget 2026, skal der foreligge en konkret beregning af udgiftsbehovet på den pågældende opgave.

Udgifter og indtægter på jordforsyning skal over en årrække balancere. Grundsalg budgetlægges til 20 mio. kr. og modsvares af tilsvarende udgifter. Derudover afsættes 1 mio. kr. på affaldsområdet.

Øvrige anlæg sættes i basisbudgettet til 0.

Bevillingsniveau

Byrådet afgiver ved budgettets vedtagelse bevilling til afholdelse af udgifter og til at oppebære indtægter. Budgettet er opdelt i et antal politikområder. Hver af disse er en selvstændig bevilling, som udvalgene ikke frit kan omdisponere mellem politikområderne.

Budgettet er fra og med 2022 opdelt i følgende politikområder:

Børne-, Kultur og Fritidsudvalget

1. Dagtilbud til børn 0-5 år
2. Børn og unge 6-18 år
3. Familier og børn med særlige behov
4. Fritid, idræt og kultur

Arbejdsmarked, Psykiatri- og Handicapudvalget

5. Overførselsindkomster
6. Handicap og psykiatri (voksne)

Sundheds- og ældreudvalget

7. Sundhed
8. Ældre

Udviklings- og Erhvervsudvalget

9. Miljø
10. Byer og landsbyer
11. Infrastruktur og kollektiv trafik
12. Erhvervsudvikling

Økonomi- og Planudvalget

13. Økonomi
14. Borgerservice og administration
15. Redningsberedskab

Klima-, Natur- og Bæredygtighedsudvalget

16. Natur og bæredygtighed
17. Forsyning

Overførselsadgang

Der er fuld overførselsadgang for såvel under- som overskud på driftsbudgettet. Overførselsadgangen gælder ikke myndighedsopgaver, medfinansiering af sundhed og vederlagsfri fysioterapi, lovbundne sociale ydelser og tilhørende refusioner, forældrebetaling samt mellemkommunale afregninger.

Forklaringer på afvigelser indgår som en del af driftsenhedernes regnskabsaflæggelse.

Lønsumsstyring

Lønsumsstyring indebærer, at den budgetansvarlige har ansvaret for overholdelse af lønsummen i modsætning til at overholde en given personalenormering. Derved opnås en højere fleksibilitet og det giver handlefrihed i forhold til driftsenhedens økonomi i forbindelse med sammensætningen af personalet.

Usikkerhedspulje

Med henblik på at sikre budgetoverholdelse og værne mod tillægsbevillinger er afsat en samlet usikkerhedspulje på 24 mio. kr. til finansiering af mindre driftsoverførsler og imødegåelse af usikkerheder, som alene kan anvendes til uforudsete økonomiske problemer, hvor kommunen ikke har mulighed for at iværksætte tiltag tids nok til imødegåelse af budgetoverskridelsen.

Kun byrådet kan tildele midler fra usikkerhedspuljen.

Specielle bemærkninger

De specielle bemærkninger der knytter sig til enkelt områder er bindende forudsætninger for budgettets anvendelse.

De specielle bemærkninger udarbejdes med udgangspunkt i bemærkningerne for 2025, og tilrettes i henhold til byrådets vedtagelse af budget for 2026-29. Bemærkningerne har primært til formål at beskrive hvorledes byrådet forudsætter budgettet anvendt, og hvordan budgetbeløbene er fremkommet.

Takster

Der udarbejdes særskilte kalkulationer på baggrund af budgettet, og for det specialiserede socialområdes vedkommende indgår også det i regnskabet opgjorte over-/underskud. Disse kalkulationer samles i en takstoversigt. De relevante udgiftskonti i budgettet danner grundlag for beregninger i takstberegnings-modellerne. På baggrund af takstberegningen rettes budgettet til med de afledte ændringer på indtægtskontiene. Takstoversigten udarbejdes når en budgetaftale for 2026 er indgået i byrådet og fremsendes hvis muligt til byrådets 2. behandling af budgettet.

Efter budgetvedtagelsen konsekvensrettes taksterne administrativt som følge af evt. vedtagne ændringsforslag til 2. behandlingen.

Når byrådet har vedtaget taksterne ved 2. behandlingen af budgettet er taksterne gældende for det kommende budgetår og der skal ikke efterfølgende ske behandling af takstblade mv. i fagudvalgene eller byrådet medmindre det i forbindelse med en budgetopfølgning besluttet at ændre på taksterne for resten af året.

Budgetopfølgning 2025

Der udarbejdes budgetopfølgninger for 2025 pr 31/3, 30/6 og 30/9. Budgetopfølgningsterminen pr. 30/6 følger den lovpligtige indberetning (vedr. likviditet), som er en integreret del af budgetopfølgningerne.

Demografi- og efterspørgselsberegninger

Der foretages demografi- og efterspørgselsberegninger med udgangspunkt i de af byrådet vedtagne modeller. Konsekvensen heraf indarbejdes i basisbudgettet.

På dagpasnings-, skole-, trænings- og ældreområdet indregnes den forventede demografiske udvikling i en flerårig beregning. Grundlaget for den demografiske udvikling i modellerne er Danmarks Statistiks kommuneopdelte befolkningsprognosen. På socialområdet anvendes en efterspørgselsbaseret model, hvor den forventede tilgang fra det specialiserede børneområde indgår.

Aftalen mellem Regeringen og KL

Medio juni forventes det at forhandlingerne mellem regeringen og KL for det kommende års budget er afsluttet. Herefter beregner Økonomi- og Indenrigsministeriet de generelle tilskud til kommunen. Beregningen vil foreligge omkring den 1. juli.

Økonomiafdelingen udarbejder oplæg til skatteindtægter og generelle tilskud på grundlag af det statsgaranterede udskrivningsgrundlag. Samtidig vil økonomiafdelingen og den budgetansvarlige foretage konsekvensberegninger af den indgåede regeringsaftale (ændringer som følge af ny lovgivning og/eller nye initiativer). Disse indarbejdes i basisbudgettet som tekniske korrektioner.

Kommunerne under ét er underlagt budgetloven og dermed en ramme for både service- og anlægsudgifter:

- 1 mia. kr. af kommunernes bloktilskud er betinget af at anlægsudgifterne holder sig inden for den aftalte anlægsramme – rammen gælder bruttoanlægsudgifterne og således indgår anlægsindtægter ikke, anlægsudgifter på ældreboliger og forsyning indgår heller ikke i rammen.
- 3 mia. kr. af kommunernes bloktilskud er betinget af at rammen for servicedriftsudgifter overholdes, servicerammen opgøres som de samlede driftsudgifter fratrukket udgifter til indkomstoverførsler, forsikrede ledige, aktivitetsbestemt medfinansiering, kommunale ældreboliger, indtægter fra den centrale refusionsordning og forsyningsområdet.

Byrådet orienteres om aftalen mellem Regeringen og KL i juni.

Budgettering af skatter, tilskud og udligning

De finansielle poster inkl. skatter, tilskud og udligning budgetteres i løbende priser.

Skatter, tilskud og udligningsposter beregnes i basisbudgettet ved statsgarantien og samtidig foretages beregning af de forventede indtægter ved selvbudgettering.

Særligt for selskabsskatter har det gennem årene vist sig at Ikast-Brande Kommunes provenu afviger meget fra udviklingen på landsplan. Uanset at udsving i indtægterne fra selskabsskatter modsvares delvis af udligningsordningen (udligningen udgør 50% af forskellen mellem kommunens provenu pr. indbygger og landsgennemsnittet) indebærer udsving i indtægterne fra selskabsskatter betydelige udsving for kommunens indtægter.

Provenu af selskabsskat for budgetåret 2026 er et budgetsikkert beløb, idet der afregnes selskabsskat for indkomstår 2023. Provenuet i overslagsårene er usikkert, og budgetteres forsigtigt som et gennemsnit af de seneste 5 års indtægter, dog indgår usædvanligt høje indtægter ikke i beregningen.

Inddragelse af brugerbestyrelser, MED og råd

MED, bestyrelser og råd mv. orienteres om procedure og tidsplan for budget 2026-29.

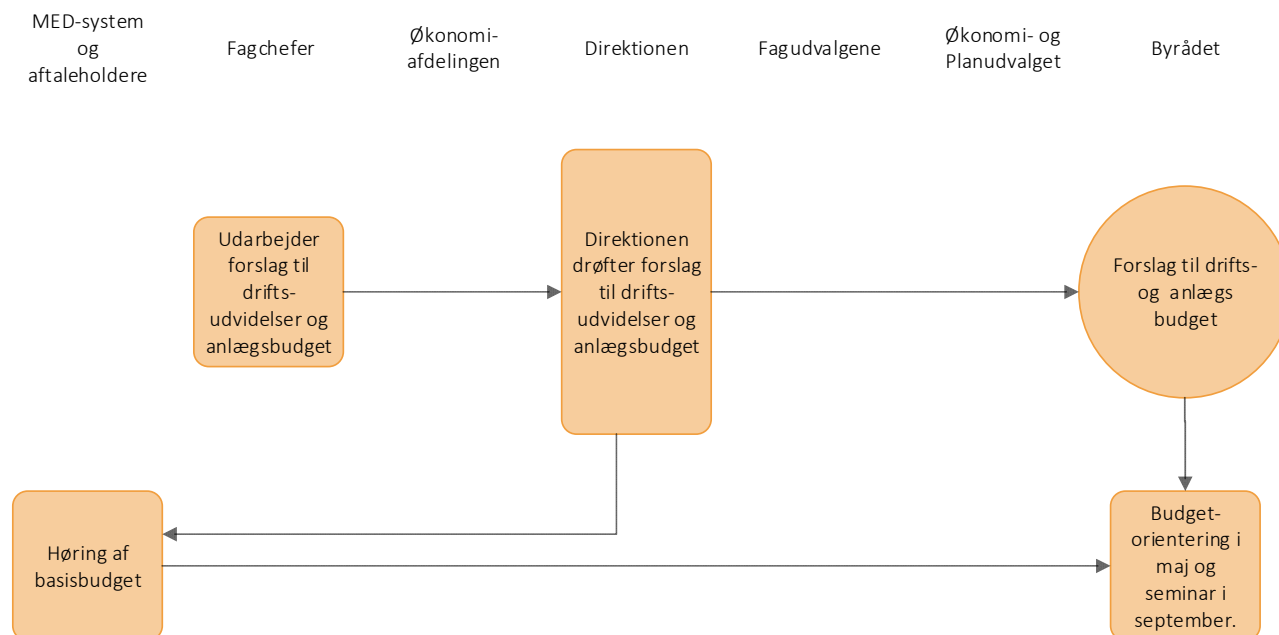
Til information om basisbudget udarbejdes oversigt over hvilke tekniske korrektioner, der er foretaget i budget 2026-29 i forhold til budget 2025, generelle bemærkninger samt drifts- og anlægsforslag. Materialet behandles af direktionen og udsendes til byrådet, MED-organisationen, bestyrelser og råd i august.

Byrådet orienteres om basisbudgettet på dialogmøde den 20. august. Aftaleholdere, bestyrelser, MED og råd orienteres umiddelbart efter.

MED-organisationen, bestyrelser og råd har mulighed for at fremsende høringssvar til økonomiafdelingen, således at disse foreligger for byrådet inden byrådets budgetseminar.

Desuden er der en høring af byrådets budgetforslag som fremsendes til 2. behandling.

3. Prioriteringsfasen

Opstart – budgetorientering i maj

På budgetorienteringsmøde den 22. maj orienterer direktionen om særlige temaer for budget 2026-29. Endvidere drøfter byrådet anlægsforslag, og orienteres om forventet anlægsforbrug i 2025 og anlægsforslag til budget 2026-2029.

Drifts- og anlægsforslag

Kendte anlægsprojekter fra overslagsårene i vedtaget budget 2025 er udgangspunktet for anlægsdrøftelserne for budget 2026-29.

Forslag til anlægsbudget påsættes en kategorisering af fagcheferne i samarbejde med teknisk område, således kan kategoriseringen indgå i byrådets prioriteringer. Anlægsønskerne kategoriseres i en af følgende tre kategorier:

Lovpligtig:	Anlægsprojektet skal gennemføres for at efterleve lovgivning, arbejdsmiljømæssige påbud og lign.
Påtrængende nødvendig:	Anlægsprojektet er påtrængende vedligeholdelse for at fastholde anlæggets værdi og evt. udskydelse vil forøge udgiften til vedligeholdelsen.
Værdifremmende:	Anlægsprojektet vil forbedre opgaveløsningen, hæve værdien for borgerne eller medarbejderne.

I lighed med tidligere år inviteres foreninger under Fritidsrådet, distrikts- og lokalråd til at sende anlægsforslag til byrådet. Fritidsrådet, lokal- og landdistriktsråd får besked om fristen for indsendelse af forslag i februar 2025. Fristen for budget 2026-29 er den 6. juni.

Med henblik på at sikre at materialet til byrådets drøftelser på budgetseminaret er velgennemarbejdet anmodes de politiske grupper om at fremsætte nye forslag til drift og anlæg senest 6. juni. Efterfølgende vil skemaerne for de politisk udvalgte forslag blive kvalificeret af fagområderne således at oplysninger er ajourført i det materiale, der udsendes til budgetseminaret i september.

Udvalg og byråd har mulighed for at oversende drifts- og anlægsforslag til budget 2026-29. Sidste mulighed for at oversende ønsker er den 20. juni. Direktionen sørger for at samle op på

at de oversendte ønsker indgår i budgetmaterialet, der udsendes op til budgetseminaret i september.

Besparelser

Der udarbejdes i udgangspunktet ikke forslag til besparelser til budget 2026-2029. Der er dog naturligvis stadig en række usikkerhedsfaktorer, som kan ændre billedet:

- Der er store reformer undervejs på flere velfærdsområder, som må forventes at få indflydelse på kommunernes økonomi, men hvordan det vil påvirke vores budget er endnu meget usikkert.
- De fortsatte økonomiske konsekvenser af krigen i Ukraine, konflikten i mellemøsten og afledte forsyningsvanskeligheder kan påvirke kommunens udgifter i 2026.
- Den demografiske udvikling kan vise sig at blive anderledes end forudsat i budgettet.
- Udgifterne til overførselsindkomster kan vise sig at blive større end forventet afhængig af konjunktursituationen, men da disse udgifter er omfattet af budgetgarantien anses det ikke som en risikofaktor.
- Indtægterne fra selskabsskatter kan afvige fra budgettet, men det er administrationens opfattelse, at der er budgetlagt forsigtigt.

Driftsbalance og økonomisk politik

I henhold til den vedtagne økonomiske politik skal resultatet af den ordinære drift på det skattefinansierede område vise et overskud, der som minimum finansierer afdrag på lån samt anlægsinvesteringer for 50 mio. kr.

I 2020 fik Ikast-Brande ekstraordinære lånemuligheder i forbindelse med covid-19. Der blev optaget lån for 71 mio. kr. til øgede driftsudgifter og 146 mio. til finansiering af fremrykkede anlægsprojekter. Disse lån skal afdrages over de næste 5 hhv. 20 år, og betyder at kravet til resultatet af den ordinære drift er øget med ca. 13 mio. kr. Den resterende gæld på indefrosne feriepenge afdrages i 2025, hvorved der frigives 15 mio. kr. årligt.

Inddragelse af brugerbestyrelser, MED og råd

MED, råd og bestyrelser orienteres overordnet om procesplan for budget ved årets start.

Der udarbejdes en samlet oversigt over budgetforslag til anlæg og drift, som udsendes i august sammen med andet budgetmateriale til byrådet, MED-organisationen, bestyrelser og råd.

Den efterfølgende tilbagemelding fra politisk hold er den politiske godkendelse af budgettet i oktober. En yderligere tilbagemelding foretages af afdelingscheferne.

Budgetseminar september

På budgetseminaret den 11-12. september:

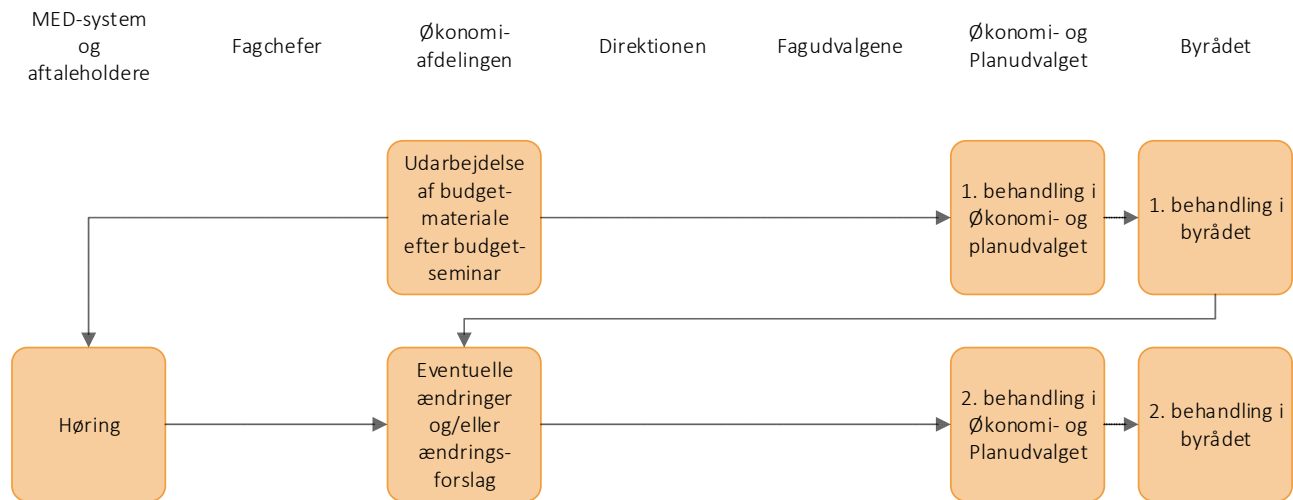
- orienteres om den aktuelle økonomiske situation,
- forhandles kommunens budget med udgangspunkt i det udsendte materiale.

Det er væsentligt for efterbehandlingen af de politiske forhandlinger i administrationen, at der er stor klarhed om, hvad de konkret indebærer. Det er derfor en fordel, hvis eventuelle forslag til økonomiske eller indholdsmæssige ændringer i videst mulig udstrækning rejses tidligt på året, således at de er gennemarbejdet politisk og administrativt, før de forhandles på budgetseminaret.

Efterbehandling af budgetseminar

Pressen inviteres og aftaleholdere, MED-organisation, bestyrelser og råd orienteres når der er opnået budgetforlig. Budgetforliget udsendes til aftaleholdere, MED-organisationen, bestyrelser og råd. Direktionen koordinerer aktiviteter som følge af et budgetforlig.

4. Beslutningsfasen

Aktivitet	Dato
Økonomiudvalgets 1. behandling	02.09.2025
Byrådets 1. behandling	08.09.2025
Økonomiudvalgets 2. behandling	30.09.2025
Byrådets 2. behandling.	06.10.2025

Efter byrådets vedtagelse af budgettet færdiggør økonomiafdelingen budgettet.
Evt. mindre rettelser efter budgettets vedtagelse foretages administrativt.

Tilbage melding til aftaleholderne omkring det vedtagne budget foretages af fagcheferne i perioden medio oktober til ultimo november.

Alle foreninger og råd, der har sendt anlægssforslag frem, får besked af Økonomiafdelingen om deres ønske er blevet imødekommet eller ej.

Der kan forekomme ændringer i procedure og tidsplan som følge af ændrede forudsætninger eller yderligere koordineringsbehov i forhold til krav og terminer fastlagt af Regeringen, Økonomi- og Indenrigsministeriet og/eller KL, og som ikke er kendte pt.